

Mokyklos teritorijoje augantys medžiai

Išsiaiškinksite:

- Kokie medžiai auga mokyklos teritorijoje?

Išmokssite:

- Atpažinti medžius, augančius prie mokyklos.

Trumpai apie stotelę:

Medis - tai aukštas, vieną sumedėjusį stiebą turintis augalas. Suaugusių medžių stiebą vadiname kamieniu. Medžiai yra ilgaamžiai. Tai ąžuolas, klevas, uosis, drebulė, ieva, šermukšnis ir kiti. Šie medžiai turi lapus, todėl vadinami lapuočiais. Eglės, pušies, maumedžio lapai yra spygliai. Šiuos medžius vadiname spygliuočiais. Medžiai įprastai užauga iki 20-35 m. aukščio. Rečiau pasitaiko iki 40 ar net 50 metrų.

AŽUOLAS yra stipriausias Lietuvos medis. Jo mediena kieta, patvari ir graži. Iš jos daromi badai. Ažuolo vaisiai – gilės. Iš jų verdama skani kava. Ažuolai gyvena apie 400-500 metų. Stelmužės ąžuolas yra seniausias ir storiausias Lietuvoje augantis ąžuolas. Jo amžius 1500 metų.

KLEVAS. Lietuvoje labiausiai paplitęs – paprastasis klevas. Medis išauga iki 20–30 m aukščio, su plačia laja. Lapai su 5–7 smailiaviršūnėmis skiautėmis, 5–18 cm ilgio ir beveik tokio pat pločio. Lapų viršutinė pusė tamsiai žalia, žvilganti, apatinė šviesiai žalia. Rudenį lapai tampa gelsvos, oranžinės arba rausvos spalvos. Žiedai medaus kvapo, nektaringi. Žydi lapams skleidžiantis.

BERŽAS auga iki 30 metrų aukščio. Lapai trikapiai, dantyti. Gyvena apie 150 metų. Tošis yra beržo žievė. Ji yra balta, kamieno dalyje giliai suaižėjanti. Beržas miškuose sudaro ištisus beržynus.

LIEPA – tai apie 20-30 metrų aukščio Lietuvos medis. Jos lapai tamsiai žali, 4-8 cm. ilgio. Liepa žydi labai gausiai anksti vasarą kvapniais, gelsvos spalvos žiedais. Iš liepos žiedų bitės neša medų, o žmonės verda arbatą.

EGLĖS yra žali ir vienkamieniai medžiai. Jos turi trumpus keturbriaunius spyglius. Eglės vaisiai yra kankorėžiai, kurie yra pailgi ir nusvirę. Per šv. Kalėdas eglutę žmonės puošia įvairiaspalviais žaisliukais.

PUŠIS - dažniausias Lietuvos miškų medis. Pušies kamienas tiesus, spygliai melsvai žali, 4-8 cm. ilgio. Juose daug vitaminų, jais žiemą minta kurtiniai, ūgliai – briedžiai, sėklomis – geniai, voverės. Paprastosios pušys užauga iki 25–40, kartais – 45–50 metrų aukščio, vidutiniškai gyvena 300–400, sulaukia ir 500–600 metų. Pušų pumpuruose, spygliuose, kankorėžiuose ir sakuose daug vitaminų ir kitų sveikatai naudingų medžiagų, todėl jie naudojami medicinoje.

ŠERMUKŠNIS užauga iki 15 m aukščio. Gyvena daugiau kaip 100 metų. Vasaros pradžioje šermukšnius puošia baltų žiedelių šluotos, vasaros pabaigoje – ryškiai raudoni (oranžiniai) vaisiai. Vaisiai yra valgomi ir turi daug vitaminų. Šviežių uogų skonis kartokas, tad iš jų verdama uogienė, kompotai. Žiemą vaisiais maitinasi miško paukščiai ir žvėreliai.

Užduotys:

1. Pasivaikščiokite po mokyklos teritoriją ir aplink ją. Suraskite ąžuolą, liepą, šermukšnį, pušį, eglę. Kokių medžių auga daugiau?
2. Stebėdami eglę ir pušį ieškok panašumų ir skirtumų. Išsiaiškinkite, kuo šie medžiai panašūs, kuo skiriasi jų spygliai ir kokias funkcijas atlieka šių medžių šaknys, stiebas, lapai, kankorėžiai. Palieskit medžių žievę ir pažinkit tekstūrą, pauostykit šakas ir pajuskite specifinį sakų kvapą, galite paragauti eglės ar pušies spyglį ir patirti, kad jis turi ir kartumo, ir rūgštumo, mat turtingas vitaminu C.
3. Išmatuokite mokyklos teritorijoje augančių medžių kamienų apimtį. Kurs medis storiausias?

Pamatyk kiek žalios spalvos atspalvių yra medžiuose.

Pauostyk spygliuočių medžių šakas ir pajusk specifinį sakų kvapą. O jei medžiai žydi, pauostyk jų žiedus, pajusk saldų medaus kvapą.

Paliesk įvairių medžių žievę ir pažink tekstūrą.

Paklausyk ir išgirsi medžių gyventojų ir lankytojų skleidžiamus garsus.

Lietuvos medžiai

Parengta Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės aplinkosauginio švietimo 2021 metų programos įgyvendinimo lėšomis